

UKRAINIAN LABOR NEWS

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n. Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year... \$4.00 Telephone: St. John 1465.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ. Видає Товариство "Українських Робітничих Вістей".

Предплата на рік... \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщений в газеті рукопис не звертає на себе уваги, крім випадку, якщо він містить важливі дані, які можуть бути використані на користь робітничого руху.

МОЖЛИВЕ ТІЛЬКИ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ В КАНАДІ.

Читачам "Українських Робітничих Вістей" відомо вже про те, що бувшии соціаліст а тепер пресбритеріанський прирер Палло Крат наговорив був нещодавно торонтоюської буржуазній газеті "Глоб" різкіх чорних брехонь на українських робітничий рух і українські школи в Канаді, брехонь, які ривали ся прямию закливою властий до робити українських робітничих організацій і повзіяті якихось драстичних кроків проти українських діточих шкіл в сім країю.

Як тепер показало ся, Кратові доноси не лішли на марно. В минувших числі "Українських Робітничих Вістей" ми помістили за англійськими буржуазними днівниками дві телеграми, з Торонто і Оттави, з яких виходить, що правительство вже розсліджує справу українських привагних шкіл.

В телеграмі з Торонто між иншим подана заява Крата, що після його інтерв'ю з "Глобом" міністерство внутрішніх справ розбираю піднесу Кратом справу і засягало опінії працюючих серед-Українців пово. Ті попи представили справу такою "страшною", такою "небезпечною", що правительсто, після слів Крата, мало бути затрвожене на вид тих попиських опісів.

Отже як бачимо і тут попи стоять до услуг властий в представованю українських діточих шкіл в якнайчорнішій світлі. Пін Крат починає, а инші попи докінчують. Не каже лише Крат, чи се попи Англійці, чи Українці. В кожній разі се дуже гарне свідство про попів. Як на проповідників Христової науки пристаю...

Телеграма з Оттави подає знова заяви певних урядників з міністерства справедливості і находячої ся під його юрисдикцією "мавенте поліції", які потверджують заяву Крата, що правительство розсліджує і вже в часті розслідило "червону небезпеку", яка нависла над українськими кольтоніями в Канаді. Так отже Крат се не злим провокатором. Хоч він і має титул попа, то в той сам час свинює добре службу поліційного агента. Не знати тільки, чи Христос і його ученики подобними ділами занимали ся?

Та те, чим инші люди бридили би ся, чого стидали би ся, — се серед українських "патріотів" і попів в Канаді є почесним і правдоподобно патріотичним ділом. Почав Крат робити в яну провокацію проти українських робітників та фермерів в Канаді і почали про него писати газети, так себє зараз йому позавидували инші українські "діячі" в Канаді і давай собі пописувати ся низьким провокаторством.

"Коли Крат став завдяки провокації славним чоловіком, так чому мені ним не бути?" — подумав собі голова Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні Ю. В. Стечишин і давай малювати за Кратом.

Англійські днівники з 16. вересня подали новинку зі Саскатуни, Саск., в якій є подана наскрізь піда і брехлива заява голови Інституту ім. Петра Могили Ю. В. Стечишина про тамошню українську дітучу школу. Ю. В. Стечишин є рідним сратом-редактором "Українського Голосу". По фаху він канадійського хову український народний учитель, а як "народний діяч" — маленька нуаи. Головою Інституту ім. П. Могили вибрано його тому, що після того, як В. Свистун дав драда з Інституту, не було кого вибрати на його місце. І ось, які подлі брехні говорить той Ю. В. Стечишин про українську дітучу школу в Саскатуні (подаємо новинку з того міста за англійськими газетам).

SASKATUN, SASK, 15. вересня. — Директор тутешнього Інституту ім. Петра Могили Ю. В. Стечишин заявив, що в українській школі в Саскатуні учать діти всего зла болшевизму, як суспільної ненависті, нещирости в бога, опозиції до правительств і зненави до звязків суспільства.

Пан Стечишин каже, що школу сю нещодавно тому провадив і має розпочати сего гікля товариство відоме як "Українське Робітничє Товариство". Се товариство, він каже, є често більшешієньких ідей і ним провадять три Робиши, які мають бути плащенями агентами московського совєтського правительств. Воно одержує свою літературу або прямо з Москви, або через центральній офіс в Вінніпегу. Наука для малодіти забавується ся шогля підчас шкільних годин.

Більшсть Українців старять ся бути добрим канадійськими горожанами, завдякє в Стечишин, а лише мала меншість є заражена дотепер комуністичними ідеями.

Як вам, читачу, подобають ся пописіи слова голови інституції, що носить імя Петра Могили? Чи ви думаєте, що лише Крат віме так балакати? Ні. Ось сей другий "патріот" досить добре дотримує Кратови кроку. Славно, славно, українські інтелігенті!

Такі річи, як пописіи наведені, не могли би мати місця серед иншої иншої суспільности і в инькій инькій країю. Таке може творити ся лише серед українських поселенців в Канаді. Такими подвигами можуть пописувати ся лише українські "патріоти" і попи канадійського хову.

Коли би на провокацію пп. Крата і Ю. В. Стечишина посилали ся які переслідуваня на українських робітників і українські дітучі школи в Канаді, або роблено які перешкоди в навчаню укр. дітчий по українські читати і писати поза регулярними годинами науки в публичних школах, — то хай робітники і фермери памятають тоді, що се стало ся завдяки українським інтелігентам та становивцям попів та голов патріотичних інституцій. Хай вони памятають, що ім "допомогли" такі властні Українці лише за те, що вони поспіли вчити своїх дітій читати і писати по українські не в попиських пресбритеріанських або православних школах.

На закінченє скажемо, що провокацію пп. Крата і Стечишина свідчать лише про безсильність української чорної сотні в Канаді бороти ся в чесній спосіб з свідомими українськими робітниками і фермерами. Вона свідчить, що українські чорпосетенці не можуть нічого заподіяти українському робітничому рухові і мусять аж халати ся провокаціі, мусять кликати собі на поміч поліцію. Се показує також, що українські робітники в Канаді стоять морально о ціле небо вище від "патріотів" і отців духовних в роді Крата і Стечишина.

ПІД ПРАПОРОМ ДЕМОКРАТІЇ.

Ще так нещодавно не тільки робітничі але і многі ліберальні газети були переповнені описами страшних, нечуваних звішань над робітниками в Фінляндії, Угорщині, Румунії. Там фігурували тоді кати, робітничої кляси кроваві Горти, Маннергайма. Тепер в тих краях все замовкло. Десятки тисяч передових робітничих борців вившано, вистріляно, втоплено у власній крові. Що лишилось — загнано в підземелє, сковано ім уста, заддушено всякий прояв свободи преси і зборів. Край, де таке діяло ся, названо назадницькими, некультурними, які не мають понятя про демократію і в яких панує воєнна диктатура. Американська демократію обурювала ся на таке "некультурне" поведєне правительств сих краів. Великі соціял-гуманісти як Велс, Дебс і многі буржуазні кореспонденти-письменники писали високо гуманітарні відозви, протестуючи перед цілим культурним світом проти злочинів білих розбийників з генеральськими титулами.

Инакшими очима дивили ся на сей терор революційні робітники Фінляндії, Угорщини і взагалі тих краів, де над робітниками висів меч білого терору. Симпатії демократії і великодушні протести гуманітарних соціялістів їх не грли. Не симпатії і паперових протестів вони вимагали від тих, чий інтереси були їх інтересами, чия доля була їх долею. Вони домагали ся від всіх робітничих демократичних краів активної помічі, вказуючи ім, що коли прийде час їх боротьби, то та сама демократія поступить з ними так само, як з угорськими робітниками поступив Горти, або з фінляндськими — Маннергайм. Так воно і стаось. Соціяліст Носке в своїх методах подавав революційні Спартаків нічим не рижнів ся від Гортого або Маннергайма.

Американське робітництво, вихованє облудною американською демократією в тим дусі, що тільки одшока американська демократія є дійсною демократією, яка не має нічого спільного з європейською, дивило ся кризь пальці на все те, що діяло ся в Європі. А щоб цілковито ізолювати американське робітництво від "розкладаючого" впливу Європи, Гомпер навів відтягнути Американську Федерацію Праці від Амстердамського Інтернаціоналу Професійних Союзів. Ви, моваля, не хочете сідійтино зживати ся зі своєю демократією і не хочете тим заразити, тоді як під американським демократичним прапором любо зживають ся робітники з капіталістами.

Минули часи "проспериті" в Злучених-Державах. Європейська економічна криза показала, що вона є не тільки європейською, але і світовою, а тим самим і американською. З кризою почало ся в Америці безробітє, а з ним нужда і голод робітничого населєня. Американський капітал розпочав шадеїний наступ на працію і під демократичним прапором вуйка Сем нарозпочалась завзята класова боротьба. Американська демократія як рукою зняло. Лишилась гола, неприкрита дійсність: ненажерливий, урочужений до зубів капітал — з одної сторони, виснажений тяжкою працею, голодний і холодний, але з затисненим кулаком, рішучий на все пролетаріят — з другої. Прапор демократії в сій боротьбі капіталу з пролетаріят не вагаючись став по стороні першого. На роздорожю оминили ся тільки зрадничі лідери робітництва. Маючи в своїх руках юнійві, віжки, вони одною рукою здержують стремління робітництва скрутити голоу капіталістичній гидри, а другою салютують американській демократії, яка у відповідь на їх салютуванє плає ім в пику.

Американська демократія показала свої дійсні зуби тоді, коли вбух страйк гірників і залізодорожників. Вона пустила в рух весь свій державний апарат і крутарський хист. Коли-ж инькі провокації капіталістичних агентів не розбили і не захитали страйкерів, тоді президент Гардінг, сей представник демократії, отвертою капіталістичною мовою заявив в своїй відозві до конгресу, що "Єдин страйк не буде закінчений протівом тижня, він підіме прапор (демократії) і припоручить генералові Першингові взяти справу в свої руки". В Злучених Державах далеко ще до революцій і страйк гірників та залізодорожників вів ся в чисто економічних рамках, однак президент вже загрозив був страйкуючим робітникам воєнною диктатурою. Загрозив тільки робітникам, а не капіталістам, застроюючи тим самим класову боротьбу і виводячи її з економічної арені на політичну.

Страйку гірників і залізодорожників в Злучених Державах не можна ривнати до революційних подій в Угорщині чи Фінляндії, де робітники збройно виступили на боротьбу за захопленє в свої руки "політичної властї". Однак капіталісти, правительсто і суди в Америці приготовили ся на всякі євентуальности. Вони не тільки приготовили ся, але й пустили в рух весь свій шпійонський і провакаторський апарат, щоб передчасно і несподівано викликати робітництво до оружною повстанія і тоді розбити його, занескредитувати перед "публичною опінією", вирвати з його рядів і знищити радикальні революційні елементи.

Американські страйкері не дали ся спровокувати. Тоді американські шпїони, майстри технік діл, взяли ся за "дрібні" провокаційні штучки. Зробивши "парадний" (з детективами і військом) наїзд на "конвенцію заговорників" в Бріджмен, Міш., і арештувавши 17 передових радикальних робітничих провідників, вони старали ся роздути з сего цілий пожеар травлі проти всего радикального руху в Злучених Державах. В сій травлі залучила свої сили дійсно вся американська демократія: від капіталіста з Вол Стріту аж до найпослїднійшого гомперсівського люока, від президента республіки і генерального прокуратора аж до найнижшого типу детектива, від капіталістичного ньюйорського "Таймса" аж до соціялістичних газет "Колл" і "Форвердса". Появилися брехливі "тайні документи" про зорганізовану комуністами кампанію киданя бомб під попіи, зриванє динамітом копаденє, мостів, про саботаж і т. д. Всі залізодорожні катастрофи, які в дійсности були наслідком роботи в страйкуючих майстернях нефахових скєбів, зваловано на комунетів. Поспанились арештованя одних і видаваня варантів на арештованя оставших на свободі. Без жалюного претексту поліція прийшла на засіданє конвенції "Трейд-юнійної Просвітної Ліги" в Шікаго і арештувала співредактора "Labor Herald-a" Бравлера і 14 инших учасників конвенції, переважно "чужиньського" походженя. Сим американська "демократія" хоче вказати, що радикальна зараза занєсена до Америки і ведеть ся там "чужиньцями".

Після арештованя в Бріджмені і Шікаго слуги капіталістів пробували приліпити арештованим до розбитя потіугу в Геріт, зв. "миліон-далєр ексрес". Але не могли инж сего зліпити. Тоді кинули ся в иншу сторону. Вони арештували инших людей, страйкуючих залізодорожників, знова такі люди "чужиньського" походженя, які не уміють навіть по англійськи говорити і страшним катованєм їх в тюрмі вимучили від них "зизнаня". Тими людьми є Чазіи Юсієс, Йосиф Попович і Албіно Алєссіо. Супроти сих людей американська "демократична" охоранка вживала скрайних інквізійних методів, щоб тільки вимучити від них бажані "зизнаня", що бутьо би се страйкері витягнули "шпайги з тайз" і тим спричинили катастрофу. Сих людей страшно били, мучили, не давали їм спати, пускали їх в очі освітлююче світло, поки не вимучили від них "зизнань". Під муками сі люди говорили те, що ім казали говорити їх кати і підписували те, що їх заставляли підписувати.

Бо властям треба було доказати, що се страйкері розбили потіугу, тоді як звіт Міжстейтєвої Торговельної Комісії каже, що інвєстиція 4.055 льюкстоетови показала, що 2.456 з них були в небезпечіи стаїи для їздї. Однак кримінальники, які пустили в рух небезпечні льюкстоєти і калічили та убивали людей, є на свободі, а властї шукать виновників серед робітників та ще й "чужиньських". Бравлера, редактора "Labor Herald-a" також страшно побито в шікаговській тюрмі. Як послідні телеграми доносять, Вїліяма З. Фостера знова арештовано і видано властям стейту Мішїген.

В Геррін властєм розсаджуванє масакри страйколомів, провокаційно спровадженєх туди капіталістами. Десятюх "виновників" гірників вже кинєно у вязницю, а ще шукать за иншими.

Жорстоко розправляєть ся американська "демократія" з передовими активними робітниками. І винуватого шукєє не там, де він є, але там, де хочуть його найти капіталісти. І се ще не є революція, лише страйки. І коли назадницькі робітничі лідери хочуть зробити сі страйки якимись дуже льюбяльними, які в жадній разі не виходилиб за рамчі "демократично" конституційнє краю — то капіталісти домають сю конституцію на кожній кроці, до помічі ім стають самі властї, генеральний прокуратор з судом і з армією шпїонів, який відбирає робітникам свободу слова, преси, зібрань, провує їх на оружні зиступи, які се було в Геррін, а відтак пакує в тюрми.

З приводу сего білого терору Комуністична Партія Америки видала на "Labor Day" маніфєст до всего американського робітництва, в яким — вказуючи на арештованя в Бріджмен, Шікаго, на кроваві події в Геррін, на диктатуру Догєрєго, Боріса, на узурпацію судової властї Вїлкерсоном і на зрадничє поведєнє жовтих соціялістів та гомперсівців — кличє американське робітництво до обєднаного фронту для поставленя належного опору капіталові і його слугам.

Робітник.

КАРТИНА З ГАЛИЦЬКИХ ВІДНОСИН.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей".)

Всяка молода дрібна буржуазія сто раз могутьєше грабить і спекулює як велика, раз тому, що обєктом визиску дрібної буржуазії є звичайно неорганізованє селянство, коли великий капітал має звичайно до діла із більшими масами професійно-зорганізованого робітництва, по друге тому, що дрібно-міщанські спекуданты, оперуючі малим капіталом, хотять в як найкоротший час як найбільше награтбі.

Такої страшній грабїжі підпадають нації галицькі селяни і за примір хай послужить гошподарка коломийського кооперативного товариства "Добробут". Підчас коли на Гуцульщині панував страшний голод, коли сотки Гуцулів примирало, не маючи чого вложити до уст, кооп. товариство "Добробут" підняло ся доставляти голодному Гуцулам муку та кукурузу. Користуючись тим розголосою про союз, який рознесла під той час преса, назване товариство віднесло ся до польського правительств з домаганєм призначити йому якусь скількість середніх поживи на розпродаж поміж Гуцулами.

Польське правительсто під напором публичної опінії призначило названому товариству 25 вагонів муки та збіжжя по ціні коломі 4.500 п. л. за сотнар метричний. Та дрібні буржуїчки, такі свої рідні не чужі, почали робити інтерєс на голодному населєну Гуцульщини. Продавали вони приєданє збіжє Гуцулам по 7.000 п. м. за сотнар. Одним із головних функціонерів сього товариства є звєний "патріот" Д. К-ч, який був довший час редактором в Каміячї і видавав якийсь час в Коломії пєтлюрєвську газету "Українська Справа", де неможливо накидав ся на робітників, оперуючі націонастичними патріотичними кличами. Після обрєчислєнь до тому одному інтерєсі повинно бути чистого доходу 10,000,000 п. м. та кася сього товариства світала пустєками. Не диво, бо више названий добродій на видатки двотижневой поїздки до Варшави казав виплатити собі 800,000 п. м. підчас коли польський міністер за такий сам час урядової поїздки бере 210,000 п. м.

Таких і подобних картин видизиску своїми рідними дрібнішими буржуїчками сотки і можна цілі томи писати. Доля, яка була бїєтєрнула галицьке працюючє населєнє під управою своїх дрібноміщанічим не рїжнїлаб ся від долї працюючих мас теперішньої Польщі а населєнє могло би много сказати про діла та поятї двїгї своїх крикливих патріотів, так як польська преса повїя підвигами своїх патріотів "Пазутив" ч. т. д.

Галицькій інтелігенції на се хочеть ся своєї демократичної держави, щоб вона могла не подільно виснажити галицькі трудові маси, неподільно займати тепленкі посади, із праці галицьких трудових мас зробити на взір инших капіталістичних буржуазій свою галицьку буржуазію зі своїм галицьким капіталом. Та бажаня їх смішні тому, що великий антантський капітал, дозволяючи ім створити свою державу, наложити свою руку на всі важнійші жєрєла доходу, а з другої сторони, працюючі маси Східної Галичини не мають охоти держати подвійнє ярмо і доложать всіх старань, щоб в злуці з міжнародним пролетаріятом позбутись і міжнародної і нарастаючої рідної буржуазії.

В. Левич.

Вїєнь, 30. VIII. 1922.

КРИЗА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

(Кореспонденція до "Укр. Роб. Вістей".)

Суперечности між капіталом а пролетаріятом все збільшують ся. Неудовленє широких мас велике, головню тому, що правительсто і капіталісти не додержують обіцянок, котрі вони зробили масам по перевороті в 1918 р. Соціялізація не передала, зиски спекудантів не скфіфіковані, церкви не віддєлено від держави. Замість цього розпочав капітал свій наступ проти пролетаріятї. Прибуток буржуазії зростає, акційні товариства розривують великі дивіденди, банкові підприємства опановують промисловість. Разом з сим зростають сили реакції, вплив клєрикалів на уряд збільшуєть ся, се соціял-патріоти мовчать. В чехословацькій республіці панує чеська буржуазія при помічі двох соціял-патріотичних партій. Очевидно прихильники сих партій не становлять більшости населєня республіки. В чехословацькій державі живуть і не-чехи. Чехословацька держава є національно-мішана держава, подібно, як нею була стара Австрія. Чеські народи прилучено Претї їх волі до чехословацької держави. Отсим актом (28 жовтня 1918) розпочала чеська буржуазія свою диктатуру. Тому всі не-чеські народи і Словаки знаходять ся в опозиції до держави, вони сепаратисти. В Чехословаччині істнує сильний робітничий рух, в якому перше місце займають комуністи. Впливи соціял-демократів дуже слабкі; до розколі залізничалє в соціял-демократії мала горстка робітників, Соціял-демократія і в Чехословаччині, подібно як і в других краях не є пролетарською партією. Вона заступає здебільша дрібнє міщанство і інтелігенцію. Промислового пролетаріятю там нема. До кому-

ністів належить майже цілий міський пролетаріят, комуністи є теж найсильнішою партією в державі, котрі стоять в опозиції до держави чеської буржуазії. Разом з не-чеським народом вони становлять опозицію в державі.

Таке політичне положенє створило очевидно і політичну кризу. З той то причини, з обави перед розгрозом соціял-патріотів, не розписано теж виборів до громадських рад. Вони безпечно дали-б і в парламенті більшости проти державних елементів, тобто комуністів і не-чеських націоналістів. Тоді уряд не мав би більшости в парламенті. Про коалїцію чеської і німецької буржуазії годї єще думати. Робітничий уряд при теперішньому становиску соціял-демократів не можливий. Настала-б постійна криза. Для буржуазії був би тоді лише такий вихід: вїєвська диктатура або галицькі вибори. Обі дороги спричинили-б остру горьжанську вїшу.

Побіч політичної кризи істнує в Чехословаччині велика економічна криза. Чехословаччина перейшла від старої Австрії двї трети її промисловости. Пї продукція обєднєна на 40 мільонів душ, а Чехословаччина має всего 14 мільонів. Вона мусить тому вивозити готові промислові вироби. Пї тому потрібні нові ринки. Тих трудно роздобути, бо великі держави розділили світ між собою. Чехословаччина не може отже вести кольтоніяльної політики. Рівно-ж для неї шлях імперіалістичної політики замкнений задля її зависимости від світового капіталізму. Тому вона мусить конкурувати з європейськими державами, котрі звлякли їхній дешевій валюті пї побивають. Чехословацька промисловість через те не може вдержати конкуренції. Вона не може продавати своїх виробів і обіжжє продукцію, замїкає фабрики і викладає робітників на брук. Тепер 400,000 робітників не працює. Так то промисловість занепадала, дежкі галузі вже тепер цілковито зникли. Очевидно промислова криза впливає на соціяльні відносини в країю, на настрої робітників, котрі через кризу попадають в злидні. Класові суперечности заострюють ся. Економічна і політична криза загрожують владі буржуазії.

Буржуазія, як і в инших краях і тут безрадна. Не можуть усунути кризи і лїквюючись сили робітників, вона видамудла нову реєнту: розвізанє компартії і поставленє її поза закон: Навні люди, котрих історія не навчила нічого. Сей шлях не новий, і Бїсмарк переконав ся, що він виклює якраз протівні, небажані наслідки. І на Чехословаччині він спричинить ся лише до скрїпленя комуністичного руху.

Дарма: криза в Європі вростає і то скоро, вона створює умовини для соціяльної революції, котрої і винмкові закоши не можуть задержати.

І. Сокира.

Бєрлін, в серпні 1922 р.

Товариші! Відновляйте предплату на "Українські Робітничі Вістї".

ЦІННА КНИЖКА.

Кождий український робітник в Канаді повинен мати в своїй бібліотечі і користати з цінного наукового твору Юлія Лїпєрєта п. н.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ.

Книжка обімає 400 сторін друку більшого формату, зі 112 ілюстраціями, напечатана на книжковім папері. На українськї мову переклад П. Дятлєв.

Ціна сєї книжки \$2.50.

Замовленя посилаєть на слїдууючі адресу:

J. Boychuk, 80 Markham St., Toronto, Ont., або на адресу: Ukrainian Labor News, Cor. Pritchard & McGregor WWINNIPEG, MAN.